

„Az Anjou-házi királyok társadalmi bázisát az aula, azaz a királyi udvar tagjai képezték, akiket a megyei nemesség tömegétől megkülönböztetve udvari nemeseknek nevezett. Idetartoztak a király személyes hívei, akik uruknak feltétlen hűséggel tartoztak, így ő rájuk bízta a kormányzat mindennapi teendőinek végzését. Az aula illetén szerepét megőrizte Zsigmond (1387–1437) alatt is, noha a királyi birtokok száma csökkent, és kimutatható még Mátyás (1458–90) uralkodása alatt is, bár addigra az uralkodó kezében levő uradalmak aránya még inkább visszaszorult, és erősödött a rendiség szerepe.

Az udvari nemesség három csoportra, rangosztályra volt bontható. Az élen álltak az udvari lovagok, őket követték az udvari ifjak (aulae iuvenis). Az „udvari ifjú” azonban nem korjelző megjelölés, egy ilyen udvaronc lehetett idősebb férfi is, ez csak azt jelenti, hogy az illető – még – nem lovag. Legalul foglaltak helyet a valóban gyermek- vagy legalábbis fiatalkorú apródok.

Azokban az országokban, ahol a vidéki igazgatásra nem állt rendelkezésre királyi hivatalszervezet, ott az uralkodó gyakran igénybe vette bizonyos intézkedések végrehajtására – akár az Anjou-korban a magyar király – az udvartartás tagjait.

Ahol nem alakult ki állandó hadsereg, ott különösen erősen támaszkodott az uralkodó udvartartása fegyveres erejére, ugyanis az udvaroncoknak fegyveresen is szolgálniuk kellett urukat, ezért fizetésüket is bizonyos számú „ló”, azaz lovas katona tartására kapták. Így gyakorlatilag a király személyét is ők őrizték. Nem véletlen, hogy önálló testőrséggel a 15. század második fele előtt sehol sem találkozunk. (Az első testőrgárda 1466-ban Franciaországban jött létre, de a középkor végéig más országokban még nagyon ritka volt, Magyarországon is hiányzott.)”

(KUBINYI András: Udvari nemesség a késő középkorban - Karrier a királyi Magyarországon)

Melyik dinasztia korában jött létre az „udvari nemesség”?

Hozzávetőleg hány évszázadig állt fenn a rendszer?

Kik álltak az udvari hierarchia alján?

Miért volt fontos az uralkodók számára az „aula” fegyveres ereje?

A katonai megbízatások mellett az udvari nemesség tagjai miképp szolgálhatták még urukat?

Értelmezze egy-két mondattal a „társadalmi bázis” kifejezést!

Mi adta az „udvari ifjú” megnevezés félreérthetőségét?

Mi lehetett az oka az udvari nemesség megszűnésének a 16. században?